

საქართველოს „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილი“ გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციისადმი წარდგენა

საქართველო მოხარულია წარმოადგინოს „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის“ დოკუმენტი, რომელიც მომზადებულია საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს მიერ საკვანძო სამინისტროებთან და საკონსულტაციო პროცესში ჩართულ სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან მჭიდრო თანამშრომლობით.

შესავალი

საქართველო სრულად ემხრობა გაეროს კლიმატის ცვლილების ჩარჩო კონვენციის მოლაპარაკებათა პროცესს, წარმოებულს იმ მიზნით, რომ 2015 წლის დეკემბერში, პარიზის კონფერენციაზე მიღებულ იქნას გლობალური, სამართლებრივად მბოჭავი შეთანხმება, რომელიც შეეხება ყველა მხარეს და რომელიც შესაბამისობაში იქნება „2°C-ზე ნაკლებით დათბობის მიზანთან“.

1990 წლიდან, საბჭოთა კავშირის დაშლის შემდეგ, გეგმიური ეკონომიკის კოლაფსმა საქართველოში „სათბურის გაზების“ ემისიების მნიშვნელოვანი შემცირება გამოიწვია (მინიმალური სიდიდე იყო 1995 წელს, 8.799 მილიონი ტონა CO₂eq). კლიმატის ცვლილების კონვენციისადმი საქართველოს მესამე ეროვნული შეტყობინების მიხედვით 2011 წელს სათბურის გაზების ემისიამ შეადგინა 16,094 მილიონი ტონა CO₂eq. რაც 1990 წლის დონის მხოლოდ 34%-ია.

ეკონომიკურ ზრდას აუცილებლად მოყვება სათბურის გაზების ემისიების ზრდა (იმ შემთხვევაში თუ არ მოხდება სათბურის გაზების შემამცირებელი ღონისძიებების გატარება). შესაბამისად, ძალისხმევაა საჭირო, რათა მნიშვნელოვნად შეიზღუდოს ეს ზრდა ქვეყანაში დაბალემისიანი ტექნოლოგიების დანერგვით.

2010 წლის თებერვალში საქართველო მიუერთდა კოპენჰაგენის შეთანხმებას და განაცხადა რომ, *“... გადადგამს ნაბიჯებს, რათა მიღწეულ იქნას საბაზისო სცენარიდან (ტრადიციული ბიზნესის შესატყვისი დონიდან) გაზომვადი, ანგარიშგებადი და შემოწმებადი გადახრა, მხარდაჭერილი და უზრუნველყოფილი ფინანსებით, ტექნოლოგიებითა და პოტენციალის შექმნით”*.

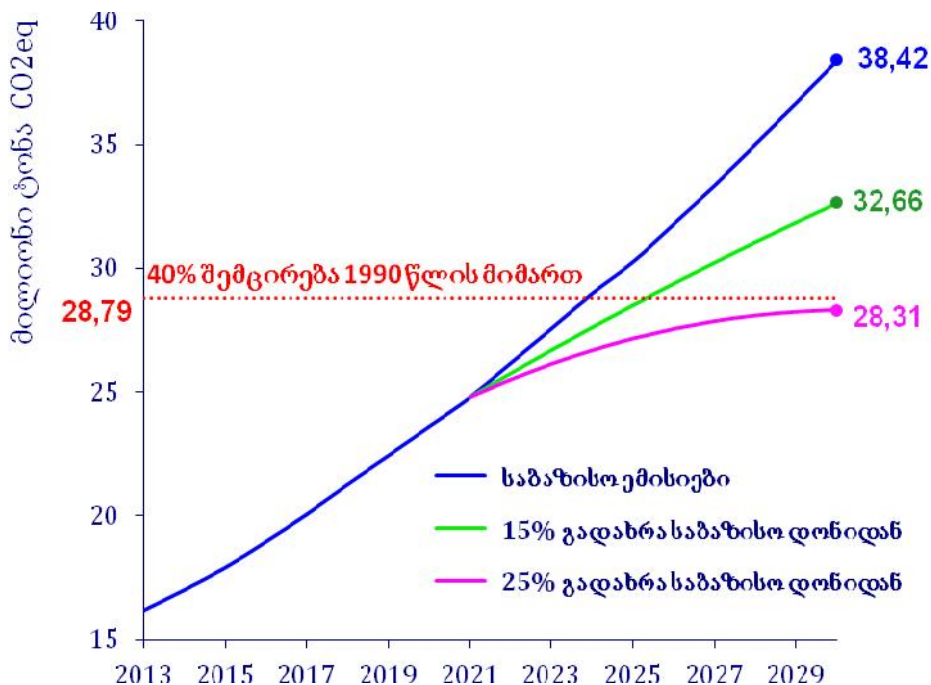
საქართველოს მთავრობა დიდად აფასებს კლიმატის ცვლილების შერბილების კუთხით საერთაშორისო დახმარებას. კერძოდ, ამერიკის შეერთებული შტატების დახმარებას დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის (Low Emission Development Strategy – LEDS) მომზადებაში, ასევე ევროკავშირისა და გერმანიის მთავრობის დახმარებას INDC-ის

მომზადებაში. LEDS-ის მომზადება დაიწყო 2013 წელს და დასრულდება 2016 წელს. საქართველოს INDC დოკუმენტი ძირითადად ეყრდნობა LEDS-ის მომზადების პროცესში ამაჟამად არსებულ შედეგებს. LEDS-ის საბოლოო დოკუმენტი და მასში აღნიშნული შერბილების ღონისძიებები იქნება ძირითადი ინსტრუმენტი სათბურის გაზების შემცირების მიზნის მისაღწევად.

საქართველოს „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილი“

ლიმას კონფერენციამ მოუწოდა ყველა მხარეს „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის“ დოკუმენტი წარადგინოს მხარეთა კონფერენციის 21-ე სესიამდე იმგვარად, რომ უზრუნველყოფილ იქნას „ეროვნულ დონეზე განსაზღვრული წვლილის“ დოკუმენტის სიცხადე, გამჭვირვალობა და აღქმა.

საქართველო გეგმავს 2030 წლისათვის უპირობოდ 15%-ით შეამციროს თავისი „სათბურის გაზების“ ემისია „ტრადიციული ბიზნესის“ სცენარით განსაზღვრული მნიშვნელობის მიმართ. 2013 წლიდან 2030 წლამდე ემისიების ინტენსივობა მშპ-ს ერთეულზე შემცირდება 34%-ით. 15%-იანი შემცირების ვალდებულება გაიზრდება 25%-მდე, თუ ახალ ხელშეკრულებაში ასახული იქნება ისეთი ასპექტები, როგორცაა ტექნიკური მხარდაჭერა, წვდომა იაფ ფინანსურ რესურსებზე და ტექნოლოგიების გადაცემა. ამ შემთხვევაში ემისიების ინტენსივობა მშპ-ს ერთ ერთეულზე 2013 წლიდან 2030 წლამდე შემცირდება 43%-ით. 25%-იანი შემცირება უზრუნველყოფს 2030 წლისათვის 40%-იან შემცირებას 1990 წლის დონის მიმართ.

„კლიმატური ქმედებებისკენ ლიმას მოწოდების“ (Decision 1.CP/20): Lima call for climate action) მე-13 მუხლით განსაზღვრული ინფორმაცია წარმოდგენილია ქვემოთდებარე ცხრილში:

ქვეყნის მიერ განსაზღვრული ეროვნული წვლილი (INDC) - საქართველო	
მხარე	საქართველო
ტიპი	საბაზისო სცენარიდან (ტრადიციული ბიზნესის სცენარიდან) გადახრა
დაფარვა	ეკონომიკის ყველა სექტორი გარდა „მიწათსარგებლობა, ცვლილებები მიწათსარგებლობაში და ტყეებისა“
სექტორები	<ul style="list-style-type: none"> • ენერგეტიკა • სამრეწველო პროცესები • სოფლის მეურნეობა • ნარჩენები <p>ინფორმაცია ტყის სექტორიდან სათბურის გაზების დაგეგმილ შემცირებაზე მოცემულია დანართი 1-ში.</p>
არეალი:	<p>მონრეალის ოქმით არაკონტროლირებადი ყველა სათბურის გაზი:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ნახშირორჟანგი (CO₂) • მეთანი (CH₄) • აზოტის ქვეჟანგი (N₂O) • ფტორნახშირწყალბადები (HFCs) • პერფტორნახშირბადები (PFCs) • გოგირდის ჰექსაფტორიდი (SF₆)
საბაზისო წელი	2013
პერიოდი	2021 წლის 1 იანვარი- 2030 წლის 31 დეკემბერი
შემცირების დონე	<p>საქართველო გეგმავს 2030 წლისათვის უპირობოდ 15%-ით შეამციროს თავისი „სათბურის გაზების“ ემისია „ტრადიციული ბიზნესის“ სცენარით განსაზღვრული მნიშვნელობის მიმართ. 2013-დან 2030 წ-მდე ემისიების ინტენსივობა მშპ-ს ერთეულზე შემცირდება 34%-ით. 15%-იანი შემცირების ვალდებულება გაიზრდება 25%-მდე, თუ ახალ ხელშეკრულებაში ასახული იქნება ისეთი ასპექტები, როგორცაა ტექნიკური მხარდაჭერა, წვდომა იაფ ფინანსურ რესურსებზე და ტექნოლოგიების გადაცემა. ამ შემთხვევაში ემისიების ინტენსივობა მშპ-ს ერთ ერთეულზე 2013-დან 2030-მდე შემცირდება 43%-ით. 25%-იანი შემცირება უზრუნველყოფს 2030 წლისათვის 40%-იან შემცირებას 1990 წლის დონის მიმართ.</p>
2020 წლამდე გასატარებელი ღონისძიებები,	<p>საქართველოს დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიაზე მუშაობის დამთავრება დაგეგმილი აქვს 2016 წელს, რომელიც განსაზღვრავს 2020 წლამდე შემცირების ღონისძიებებს. ამავდროულად საქართველო ამზადებს პირველ ეროვნულ ენერგოეფექტურობის სამოქმედო გეგმას, რომელიც უნდა დასრულდეს 2016 წლისათვის. გეგმას ექნება მნიშვნელოვანი შერბილების პოტენციალი როგორც 2020 წლამდე, ისე 2020 წლის შემდგომი პერიოდისათვის.</p> <p>საქართველოს ცამეტი მუნიციპალიტეტი და ქალაქი შეუერთდა ევროკავშირის ინიციატივას “მერების შეთანხმება”. მერების შეთანხმება გულისხმობს სათბურის გაზების ნებაყოფლობით შემცირებას, რაც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს შემარბილებელი ღონისძიებების გატარებას</p>

	<p>2020 წლამდე და ასევე შექმნის ხელსაყრელ გარემოს ამგვარი ქმედებების განსახორციელებლად 2020 წლის შემდგომი პერიოდისათვის.</p> <p>პარალელურად მზადდება სამი „ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედება“ (Nationally Determined Mitigation Action / NAMA), რომელთა დანერგვა (საერთაშორისო დახმარების შემთხვევაში) იგეგმება 2020 წლამდე პერიოდში, აღნიშნული პროექტები შესაძლოა გახდეს 2020 წლის შემდგომ უფრო ფართო მასშტაბიანი შემარბილებელი ღონისძიებების საფუძველი. ეს ეროვნულად მისაღები შემარბილებელი ქმედებებია:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „გენდერ-მგრძობიარე NAMA სოფლად მდგრადი ენერჯეტიკისათვის“; • „NAMA საქართველოში დაბალნახშირბადიანი შენობებისათვის“; • “ვერტიკალურად ინტეგრირებული NAMA (V-NAMA) ტრანსპორტის სექტორისთვის”. <p>ტრადიციული ბიზნესის სცენარის გამოთვლისას ყველა ზემოაღნიშნული, 2020 წლამდე დაგეგმილი შემარბილებელი ღონისძიებები იქნა გათვალისწინებული.</p>
ემისიების დაფარვა, %	100%
დაგეგმვის პროცესი	<p>შემცირების მიზნის მისაღწევად საქართველო გაატარებს კლიმატის ცვლილების ყოვლისმომცველ ეროვნულ პოლიტიკას. პირველი ეტაპი იქნება დაბალემისიანი განვითარების სტრატეგიის დასრულება. დამატებით, საქართველო გეგმავს კლიმატის ცვლილების სამოქმედო გეგმის „კლიმატი 2021-2030“ შემუშავებას (უნდა დასრულდეს 2018 წელს), რომელიც განსაზღვრავს განხორციელების სამართლებრივ ინსტრუმენტებს, საქმიანობებს, მეთოდებსა და სხვა შესაბამის საკითხებს. საქართველოს „კლიმატი 2030“ მიზანის მისაღწევად საკანონმდებლო წინადადებების, ეროვნული პროგრამების და იურიდიულად სავალდებულო შიდა აქტების შემუშავებისას გათვალისწინებული იქნება ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულება და მომავლისათვის დაგეგმილი, ევროპის ენერჯეტიკულ გაერთიანებაში საქართველოს წევრობა.</p>
სამართლიანობა და ამბიციურობა	<p>საქართველოს მიერ წარდგენილი INDC არის სამართლიანი და ამბიციური რადგან, მიუხედავად იმისა რომ, ქვეყნის წილი „სათბურის გაზების“ გლობალურ ემისიებში მხოლოდ 0.03%-ია, საქართველომ გამოხატა მზადყოფნა თავისი წვლილი შეიტანოს კლიმატის ცვლილებასთან ბრძოლისაკენ მიმართულ საერთო ძალისხმევაში, ეკონომიკის დაბალნახშირბადიან და კლიმატისადმი მედეგ რელსებზე გადაყვანით. INDC საქართველოსთვის არის სათბურის გაზების ემისიების შემცირების პირველი საერთაშორისო ვალდებულება. შემცირების ძირითადი ღონისძიებები გატარდება ეროვნული რესურსებით,</p>

	მხოლოდ პირობიანი შემცირების ღონისძიებების გატარებისას დასჭირდება საქართველოს დახმარება.
გამოყენებული მეტრიკა	GWP 100y გამოქვეყნებულია IPCC SAR (CO ₂ ექ): <ul style="list-style-type: none"> • CO₂=1 • CH₄ = 21 • N₂O = 310
ემისიების შეფასების/გამოთვლის მეთოდოლოგია	<ul style="list-style-type: none"> • Revised 1996 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories • 2006 IPCC Guidelines for National Greenhouse Gas Inventories • Good Practice Guidance and Uncertainty Management in National Greenhouse Gas Inventories

ადაპტაცია

კლიმატის ცვლილება და მისი უარყოფითი გავლენა საქართველოს ეკოსისტემებსა და ეკონომიკაზე დიდ საფრთხეს უქმნის ქვეყნის მდგრად განვითარებას. უნიკალური გეოგრაფიული მდებარეობა, რთული და დასერილი რელიეფი, მრავალფეროვანი მიწის საფარი და სპეციფიკური კლიმატი, რომელიც მოიცავს თითქმის ყველა კლიმატურ ზონას, საქართველოში კლიმატის ცვლილების უარყოფითი შედეგების ფართო სპექტრის გამოვლენის პირობებს ქმნის: (ა) ზღვის დონის აწევისა და სხვა ფაქტორების გამო, შავმა ზღვამ მიიტაცა მიწის გარკვეული ფართობები, დაანგრია და/ან დააზიანა სახლები და სანაპირო ინფრასტრუქტურა; (ბ) მაღალმთიან ადგილებში გახშირებული და გაძლიერებული წყალდიდობების, წყალმოვარდნების, მეწყერებისა და ღვარცოფების გამო დიდი ზიანი ადგება ეკონომიკას; (გ) ნალექების შემცირებისა და გაზრდილი აორთქლების გამო გაუდაბნობის საფრთხე დაემუქრა აღმოსავლეთ საქართველოს ნახევრად არიდულ რეგიონებს; (დ) გახშირებულმა ინტენსიურმა თბურმა ტალღებმა საფრთხე შეუქმნა ადამიანთა ჯანმრთელობას; (ე) გაზრდილმა ტემპერატურებმა, ნალექების სტრუქტურის შეცვლამ, წყლის რესურსისადმი ხელმისაწვდომობის შემცირებამ, გახშირებულმა ტყის ხანძრებმა, პარაზიტებმა და დაავადებებმა გააუარესა ტყეების ზრდის უნარი და პროდუქტიულობა, (ვ) ტემპერატურების მატებამ, გაძლიერებულმა ქარებმა და წყალზე ხელმისაწვდომობის შემცირებამ, მნიშვნელოვნად შეამცირა სოფლის მეურნეობის პროდუქტიულობა.

ტემპერატურის 2°C-ით გაზრდის შემთხვევაში, ნეგატიური ეფექტი კიდევ უფრო გაძლიერდება. ეს დამატებით ტვირთად დააწვება საზოგადოების განვითარებას. შესაბამისად, კლიმატის ცვლილების უარყოფითი გამოვლინებებისადმი ადაპტაცია საქართველოს მთავრობის ერთ-ერთი მთავარი პრიორიტეტია. შემდგომი საადაპტაციო ქმედებების განსახორციელებლად მომზადდება ადაპტაციის ეროვნული გეგმა. საქართველოს მთავრობის მთავარი მიზანია კლიმატისადმი მედეგი პრაქტიკის განვითარებით გაუმჯობესდეს ქვეყნის მზადყოფნა და ადაპტაციის უნარი, რაც შეამცირებს კლიმატის ცვლილების მიმართ ყველაზე მგრძობიარე თემების მოწყვლადობას. ამ თვალსაზრისით, საქართველო დგამს ნაბიჯებს, რათა მოხდეს

კლიმატური რისკებისა და კლიმატისადმი მედეგობის საკითხების ინტეგრირება განვითარების ძირითად გეგმებსა და ამ გეგმების განხორციელებაში.

საქართველოს სოფლის მეურნეობის სექტორი უმნიშვნელოვანეს როლს თამაშობს ქვეყნის ეკონომიკაში. ქართველმა ფერმერებმა უნდა შეასრულონ საკვანძო როლი საზოგადოების ფუნდამენტური საჭიროების - უსაფრთხო, დაცული და ხელმისაწვდომი საკვების მიწოდების უზრუნველყოფაში. ეს ფაქტი ხაზს უსვამს სოფლის მეურნეობაზე კლიმატის ცვლილების გავლენისა და კვების უსაფრთხოებას შორის არსებული დამოკიდებულების მნიშვნელობას. ბოლო ათწლეულების განმავლობაში კლიმატის ცვლილებით გამოწვეულმა უარყოფითმა ეფექტებმა რადიკალურად შეამცირა სოფლის მეურნეობის პროდუქტიულობა. მაგალითად, მკაცრმა გვალვებმა 2000 წელს მარცვლეულის მოსავლიანობა თითქმის ნულამდე შეამცირა; ხანგრძლივი გვალვების გამო 400 ათასი ჰექტარი სასოფლო სამეურნეო მიწა დაზიანდა. უკანასკნელი ათწლეულის მანძილზე აღმოსავლეთ საქართველოში გვალვები საგრძნობლად გახშირდა, მკაცრი გვალვები, რომელსაც თან ახლავს მაღალი ტემპერატურები (40–42°C) ფიქსირდება ყოველწლიურად.

კლიმატის ცვლილების მიმართ სოფლის მეურნეობის სექტორის ადაპტაციისათვის მრავალი ღონისძიებაა დაგეგმილი. ეს მოიცავს (მაგრამ არ შემოიფარგლება) შემდეგს: (ა) სოფლის მეურნეობაში გვალვებზე, წყალდიდობებზე და სხვა ექსტრემალურ მოვლენებზე სწრაფი რეაგირების გეგმების მომზადება და განხორციელება; (ბ) ირიგაციის მართვისა და წყლის გამოყენების ინოვაციური მეთოდების დანერგვა; (გ) ადგილის სპეციფიკიდან გამომდინარე სხვადასხვა ანტიეროზიული ღონისძიებების განხორციელება; (დ) ფერმერებისათვის ინფორმაციული ცენტრების დაარსება, რომლებიც უზრუნველყოფენ მათ ინფორმაციით სოფლის მეურნეობის ადაპტური მართვის შესახებ და ა.შ.

რთული მთიანი რელიეფი, ქვეყანას ექტრემალური კლიმატური და მასთან დაკავშირებული მოვლენებისადმი მიდრეკილს ხდის. საქართველო მოწყვლადია ბუნებრივი კატასტროფების (წყალდიდობები, წყალმოვარდნები, გვალვები, მეწყერები, ზვავები და ღვარცოფები) მიმართ. ამგვარი მოვლენები მრავლად დაფიქსირდა ბოლო ორი-სამი ათწლეულის მანძილზე. უკანასკნელი მოვლენას ადგილი ჰქონდა თბილისში, 2015 წლის 13 ივნისს. ეს წყალდიდობა გამორჩეული იყო არა მხოლოდ იმით, რომ თან ახლდა დიდი მსხვერპლი (19 დაღუპული) და ეკონომიკური ზარალი (დაახლოებით 100 მილიონი აშშ დოლარის ოდენობით), არამედ იმის გამოც, რომ იგი ხასიათდებოდა 9 ჰიდრომეტეოროლოგიური და გეოლოგიური უკიდურესობების თანხვედრით ლოკალურად, მცირე ტერიტორიაზე. ამინდის ამგვარი ექტრემალური მოვლენები ცვლის წყლის ჰიდროლოგიურ პარამეტრებს, რაც თავის მხრივ საფრთხეს უქმნის წყლის ხელმისაწვდომობას სასმელი, საირიგაციო და ენერგეტიკული მიზნებისათვის. კლიმატთან დაკავშირებული ექსტრემალური მოვლენების თავიდან ასაცილებლად ადრეული გაფრთხილების სისტემის დანერგვა საქართველოს მთავრობის პრიორიტეტია.

ზღვის დონის აწევას მრავალი ნეგატიური ეფექტი ექნება საქართველოს სანაპირო ზოლზე. აუცილებელია შეფასდეს და განხორციელდეს საადაპტაციო ღონისძიებები იმ მიზნით, რათა მინიმუმამდე იქნეს დაყვანილი ეკონომიკური ზარალი. საქართველოს „ტექნოლოგიური საჭიროებების შეფასების“ მეორე ანგარიშში, იმისთვის რათა თავიდან

იქნეს აცილებული შავი ზღვის დონის აწევით გამოწვეული მნიშვნელოვანი ზარალი, სანაპირო ზოლის დაცვის ტექნოლოგიების სხვადასხვა კომბინაციებია რეკომენდირებული. კლიმატის ცვლილების კონვენციისადმი საქართველოს ეროვნული შეტყობინების მიხედვით სანაპირო ზოლის ადაპტაციისათვის საჭირო ხარჯი შეფასებულია დაახლოებით 600 მლნ აშშ დოლარად. ექსპერტთა შეფასებებით, საადაპტაციო ღონისძიებების განუხორციელებლობის შემთხვევაში მხოლოდ ტურიზმის სექტორში ზარალი 2030 წლისათვის 2 მლრდ აშშ დოლარს მიაღწევს. მაღალი სოციალური ხარჯებიდან გამომდინარე, პრიორიტეტი იქნება ინტეგრირებული სანაპირო ზონის დაგეგმვა და მართვის ინსტრუმენტები და არა მხოლოდ სანაპირო ზოლის ეროზიის შემამცირებელი ინვესტიციები.

საერთაშორისო მხარდაჭერის გარეშე საქართველოს არ ძალუძს დამოუკიდებლად გაუმკლავდეს კლიმატის ცვლილებით გამოწვეულ ნეგატიურ ეფექტებს. „კლიმატური ქმედებებისაკენ ლიმას მოწოდება“ (Lima call for climate action) მოუწოდებს განვითარებულ ქვეყნებს მობილიზება მოახდინონ და უზრუნველყონ გაზრდილი ფინანსური მხარდაჭერა განვითარებადი ქვეყნებისთვის, რათა მათ შესძლონ შერბილებისა და ადაპტაციის ამბიციური ქმედებების განხორციელება.

ექსპერტთა შეფასებით ეკონომიკური დანაკარგები 2021-2030 წლებში ადაპტაციის ღონისძიებების არ გატარების შემთხვევაში იქნება 10-12 მილიარდი აშშ დოლარი, მაშინ როდესაც საადაპტაციო ღონისძიებები ქვეყანას დაუჯდება დაახლოებით 1,5-2 მილიარდი აშშ დოლარი. იმისათვის, რომ საქართველომ მოახდინოს კლიმატის ცვლილებისადმი ადაპტაცია, უმნიშვნელოვანესია ფინანსებზე ხელმისაწვდომობა. ფინანსური მხარდაჭერის შესაფასებლად 2020 წლამდე დაგეგმილია შემდეგი ქმედებები: (ა) შერჩეული საადაპტაციო პოლიტიკისა და ღონისძიებების პრიორიტეტიზირება ეროვნული გარემოებების გათვალისწინებით და მათთან დაკავშირებული ფინანსური საჭიროებების დადგენა; (ბ) შიდა ფინანსური წყაროების განსაზღვრა; და (გ) გარე ფინანსური მხარდაჭერის საჭიროებისა და წყაროების განსაზღვრა.

ქვეყნის ადაპტაციის უნარის ასამაღლებლად საქართველოს სჭირდება საერთაშორისო ფინანსური მხარდაჭერა საჭირო ტექნოლოგიების განვითარება-გადმოცემისათვის. ამ თვალსაზრისით, პრიორიტეტულია: (ა) სანაპირო ზოლის ინფრასტრუქტურის დაცვის ტექნოლოგიები; (ბ) წყლის მდგრადი მართვის ტექნოლოგიები; (გ) მდგრადი სასოფლო სამეურნეო ტექნოლოგიები; და (დ) ტყის მდგრადი მართვის ტექნოლოგიები.

2021-2030 წლების პერიოდში საადაპტაციო ქმედებები მოითხოვს საქართველოს შესაძლებლობების უწყვეტ განვითარებასა და გაძლიერებას, განსაკუთრებით გამოსაყოფია: (a) საადაპტაციო სტრატეგიების მომზადების ეროვნული უნარი; (b) პოლიტიკოსების უნარი დაგეგმონ კლიმატის ცვლილებასთან ადაპტაცია; (c) თემების უნარი შეამცირონ თავისი მოწყვლადობა მომავალი კლიმატური კატასტროფების მიმართ; (d) ეროვნული ჯანდაცვის სისტემის უნარი გრძელვადიანი კლიმატის ცვლილებისადმი მგრძობიარე ჯანდაცვის რისკებზე მოახდინოს რეაგირება და მათი მართვა.

ადაპტაციის დაგეგმვის უნარის გაზრდისას, არსებითია გენდერ-მგრძობიარე და ადამიანის უფლებების მიმართ მგრძობიარე მიდგომების გამოყენება ყველაზე მოწყვლადი სექტორებისა და რეგიონების პრიორიტიზირებით, რათა შემცირდეს სოციალური უთანასწორობა და რღვეული ქალისა და მამაკაცის უფლებებს შორის.

ტყეები

კლიმატის ცვლილებების უარყოფითი გავლენა წარმოადგენს დიდ საფრთხეს საქართველოს ტყეებისთვის. ტემპერატურის ზრდამ, ნალექიანობის ცვლილების თავისებურებებმა, წყლის ხელმისაწვდომობის შემცირებამ, ტყის ხანძრების სიხშირის ზრდამ, ისევე როგორც მავნებელთა და დაავადებათა სიხშირემ შეამცირა ტყეების ნახშირბადის შთანთქმის უნარი/შესაძლებლობა.

არ არსებობს საქართველოს ტყის რესურსების ინვენტარიზაციის სანდო მონაცემები. ქვეყნის მასშტაბით ტყის ინვენტარიზაცია ბოლოს ადრეულ 1990-იან წლებში ჩატარდა. ექსპერტების მოსაზრებით, ბოლო 20 წლის განმავლობაში, ხე-ტყის დამზადების მიზნით გამოყოფილ ტყის ფართობის 600 ათას ჰექტარზე (საქართველოს ტყის დაახლოებით 22%), მერქნისა და შეშის მოპოვებამ მნიშვნელოვნად გადააჭრაბა წლიურად დაშვებულ მოსაჭრელ მარაგს. 2014 წელს საპილოტე ტერიტორიის - ბორჯომ-ბაკურიანის სატყეო უბნის რესურსების შეფასებამ აჩვენა, რომ ტყის ბიომასა შემცირებულია თითქმის 20%-ით ბოლო 15 წელიწადის განმავლობაში, თუმცა ნაადრევია დასკვნების გამოტანა საქართველოს სრული ტყეების მდგომარეობაზე 45 ათას ჰა ტყის უბნის მონაცემებზე დაყრდნობით.

სატყეო სექტორში კლიმატის ცვლილების შესარბილებლად, საქართველოს მთავრობა პრიორიტეტულ ღონისძიებებად მიიჩნევს შემდეგ სამ ღონისძიებას: (ა) ტყის მდგრადი მართვის პრაქტიკის დამკვიდრება; (ბ) ტყის გაშენების/ტყის აღდგენის განხორციელება და ბუნებრივი აღდგენის ხელშეწყობა; და (გ) დაცული ტერიტორიების გაზრდა.

უპირობო ვალდებულება

საქართველო იღებს ვალდებულებას:

- კანონის აღსრულების გაძლიერებით და ტყის მდგრადი მართვის პრაქტიკის დანერგვით, საქართველო ახორციელებს CO₂-ის შემცირებას საპილოტე ტერიტორიაზე, ბორჯომი-ბაკურიანის სატყეო უბანში (მოცემული ეტაპისთვის ერთადერთი სატყეო უბანი სადაც არსებობს ნახშირბადის ემისიის რაოდენობრივი მონაცემები) მინიმუმ 70%-ით 2020-2030 წლებში. აღნიშნული ღონისძიება მოისაზრებს ემისიის შემცირებას მინიმუმ 1 მილიონი ტონა CO₂-ით მომდევნო 10 წლის პერიოდში 45 ათას ჰექტარზე.
- წინასწარ გამოვლენილ 1,500 ჰა-ზე ტყის გაშენებისა და აღდგენის ღონისძიებების განხორციელება 2030 წლისთვის.
- 2030 წლისთვის, 7,500 ჰა ტყის ფართობზე ბუნებრივი განახლების ხელშეწყობის მიზნით განახორციელოს შესაბამისი ღონისძიებები, რათა მოხდეს ბუნებრივი ტყის საფარის აღდგენა.

პირობიანი ვალდებულება

- ფინანსური და ტექნიკური დახმარების შემთხვევაში, ქვეყანა იღებს ვალდებულებას 2030 წლისთვის გაატყიანოს/განაახლოს 35,000 ჰექტარი, რაც ასევე მოიცავს

ხელშეწყობის ღონისძიებების განხორციელებას შერჩეულ ან აღდგენას დასაქვემდებარებელ ტერიტორიებზე, რომელიც საჭირობს გატყიანებას/ განახლებას.

- თუ საქართველო მიიღებს შესაბამის ფინანსურ და ტექნიკურ დახმარებას ტყის ინვენტარიზაციისა და დისტანციური ზონდირებისთვის, ასევე საერთაშორისო დონეზე აღიარებული ტყის მდგრადი მართვის პრაქტიკის განვითარებისათვის და ნახშირბადის მონიტორინგის განსახორციელებლად შერჩეულ ტყის ტერიტორიებზე (250,000 ჰექტარი სატყეო ტერიტორია) ქვეყანა იღებს ვალდებულებას, რომ ხელი შეუწყოს ტყის მდგრად მართვას აღნიშნულ ტერიტორიებზე, რომელიც ღონისძიებებიც გამოიწვევს ნახშირბადის შთანთქმას 6 მილიონი ტონა CO₂-ით 2020-2030 წლების პერიოდში. აღნიშნული ტყის მასივები მოიცავს ახმეტის სატყეო უბანს (70,000 ჰექტარის საფარი), სადაც შეირჩევა/გამოიცდება და დაინერგება სატყეო უბნის შესაბამისი ადგილობრივი/სპეციფიკური ტყის მდგრადი მართვის კრიტერიუმები და ინდიკატორები, რომელიც ასევე მოისაზრებს შესაბამისი გამოცდილების მიღებას, რათა ხელი შეეწყოს ტყის მდგრადი მართვის კრიტერიუმებისა და ინდიკატორების დანერგვასა და გამოყენებას დანარჩენ იდენტიფიცირებულ ტყის მასივებში და მიღწეულ იქნას ქვეყნის მასშტაბით ტყის მდგრადი მართვის პრაქტიკის დანერგვა, ამავდროულად ხელი შეეწყობა ტყეების მიერ ნახშირბადის შთანთქმას.
- შესაბამისი ინფრასტრუქტურის შექმნისათვის და დამატებითი დაცული ტერიტორიების ეფექტური მართვის დაგეგმვისათვის 2020-2030 წლებში საერთაშორისო წყაროებიდან ფინანსური მხარდაჭერის შემთხვევაში, ქვეყანა იღებს ვალდებულებას გაზარდოს დაცული ტერიტორიები 0.52 მილიონი ჰექტარიდან 1.3 მილიონ ჰექტარამდე (საქართველოს ტერიტორიის დაახლოებით 20%), რომელიც მოიცავს მინიმუმ 1 მილიონ ჰა სატყეო ტერიტორიას.